

Structuur GrGa en Noorderkwartier

De gemeente voert een aantal wetten uit waarin voorzieningen voor mensen met een arbeidsbeperking zijn opgenomen.

Het gaat om:

- Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)
- Participatiewet, onderdeel Beschut werken (P.wet / Beschut werken – art. 10.b P.wet)
- Participatiewet, onderdeel Loonkostensubsidie (art 10.d P.wet)

De Wsw dateert van ca. 1948 en is in de loop der jaren verschillende keren aangepast. De laatste wijziging was per 1 januari 2015, toen werd de toegang tot deze voorziening gesloten. De mensen die op 31 december 2014 een Wsw-dienstverband hadden behielden hun rechten en plichten. Dit betekent dat de Wsw nog uitgevoerd moet worden totdat de laatste medewerker met pensioen gaat. Dat kan tot ca. 2055 duren, uitgaande van een jongere die ca. 40 jaar werkt tot zijn pensioen.

De Participatiewet trad op 1 januari 2015 in werking. Het is daarmee de opvolger van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) en heeft dus verbreding gekregen voor mensen met een arbeidsbeperking. Onder deze groep vallen de mensen die voorheen onder de Wsw vielen en ook de mensen die voorheen voor een Wajong-uitkering¹ in aanmerking kwamen, maar wel arbeidsmogelijkheden hebben.

Er is een scala aan voorzieningen en regelingen voor mensen met een arbeidsbeperking. Dit wordt in deze info niet uitgewerkt. Het gaat hier om de structuur rond uitvoering van de Wsw en de P.wet – Beschut werken.

De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen werken al decennia lang samen bij de uitvoering van de Wsw. Begin 2000 werd de toenmalige Gemeenschappelijke Regeling Wsw omgezet in een Gemeenschappelijke Regeling Gesubsidieerde Arbeid (GrGA) en het private bedrijf Noorderkwartier N.V. (Nkw).

De GrGa voert de gemeentelijke wettelijke taak van de Wsw uit door mensen met een Wsw-indicatie in dienst te nemen. De GrGa heeft een uitvoeringsovereenkomst met Nkw om deze mensen werk te bieden.

Nkw is een onderneming die zorgt voor werkzaamheden voor de tewerkgestelde mensen uit de GrGa. De opdracht was destijds om er voor te zorgen dat Nkw voldoende resultaat boekte om quitte te draaien. Dit betekent dat alle bedrijfsvoeringskosten van Nkw gedekt moeten worden uit de opbrengst van de productie van het bedrijf.

Het is van belang om de verschillende elementen van uitvoering en de daaraan gekoppelde financiële gevolgen duidelijk te onderscheiden.

Het gaat dan om onderscheid tussen de taak, rol en financieringskader van de gemeenten, de GrGa en Nkw.

De gemeente is verantwoordelijk voor de mensen die een Wsw-dienstverband (van voor 1 januari 2015) hebben en voor hen een die een dienstverband Beschut werken hebben (na 1 januari 2015).

Daarnaast ontstaat inmiddels een wachtlijst voor Beschut werken, daarover moet nog een besluit volgen wat voor deze groep mensen gedaan kan worden, maar dat valt buiten dit info.

De gemeente ontvangt van het Rijk budget om de oude Wsw en het nieuwe Beschut werken uit te kunnen voeren. Dit budget wordt in twee componenten betaald:

- via de Buig (Bundeling Uitkering Inkomensvoorzieningen Gemeenten – de Rijksvergoeding voor de bijstandsuitkeringen, incl. Loonkostensubsidies)
- via de Integratie-uitkering sociaal domein Gemeentefonds – de Rijksvergoeding voor alle kosten in het Sociaal domein (Wmo-Jeugd-Participatiewet), waarbij geen toerekening apart voor de uitvoering van de Wsw en Beschut werken wordt toegepast. Uit dit budget worden bijvoorbeeld de salariskosten Wsw betaald

¹ Wajong – Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten

De gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen werken samen in de GrGa om de mensen die in aanmerking komen voor een Wsw-dienstverband (oud) of een dienstverband Beschut werken (nieuw) in dienst te nemen. De GrGa vervult daarmee de werkgeversrol. Dat is de enige rol van de GrGa. De begroting en jaarrekening omvat dus ook niet meer dan de salariskosten van de mensen die bij de GrGa in dienst zijn en een kleine post voor bestuur en ondersteuning.

Nkw is een privaat bedrijf met een volledige bedrijfsvoering. Nkw heeft dus alle bedrijfskosten zoals elke andere onderneming: gebouwen, machines, materiaal en personeel. Dit personeel zijn de eigen medewerkers van Nkw, niet te verwarren met de mensen met een Wsw-dienstverband en dienstverband Beschut werken. Deze laatste groep wordt via de GrGa als het ware uitgeleend aan Nkw om werk te kunnen verrichten.

Het eigen personeel van Nkw heeft een dienstverband met Nkw. Dit personeel is nodig om het bedrijf Nkw te kunnen voeren en om de mensen die door de GrGa te werk gesteld worden te begeleiden. Daarbij heeft de GrGa de uitvoering van alle werkgeversdiensten belegd bij Nkw.

Nkw kreeg destijds de opdracht om te zorgen voor een tenminste budgettair neutrale bedrijfsvoering. De kosten van het eigen personeel, gebouwen, machines, materiaal, productontwikkeling en investeringen dienen dus uit de opbrengst van de productie betaald te worden. De gemeenten hoeven dan geen extra budget te betalen boven op de salarissen van de mensen met een Wsw-dienstverband en dienstverband Beschut werken.

Tot nu toe is het Nkw gelukt om quitte te draaien of zelfs winst te maken. Dat lukt een belangrijk deel van de Sw-bedrijven in Nederland niet.

Het resultaat boekt Nkw door marktconforme producten aan te bieden.

Een voorbeeld daarvan is het onderhoud van groen en grijs van de gemeenten. Dit gebeurt op basis van een convenant waarin overeengekomen is dat deze taken, die de gemeente sowieso moet uitvoeren, belegd worden bij Nkw om enerzijds de Wsw-ers en Beschut werkers van werk te voorzien en anderzijds met de kosten die de gemeente toch moet maken de bedrijfsvoering van Nkw op peil houden.

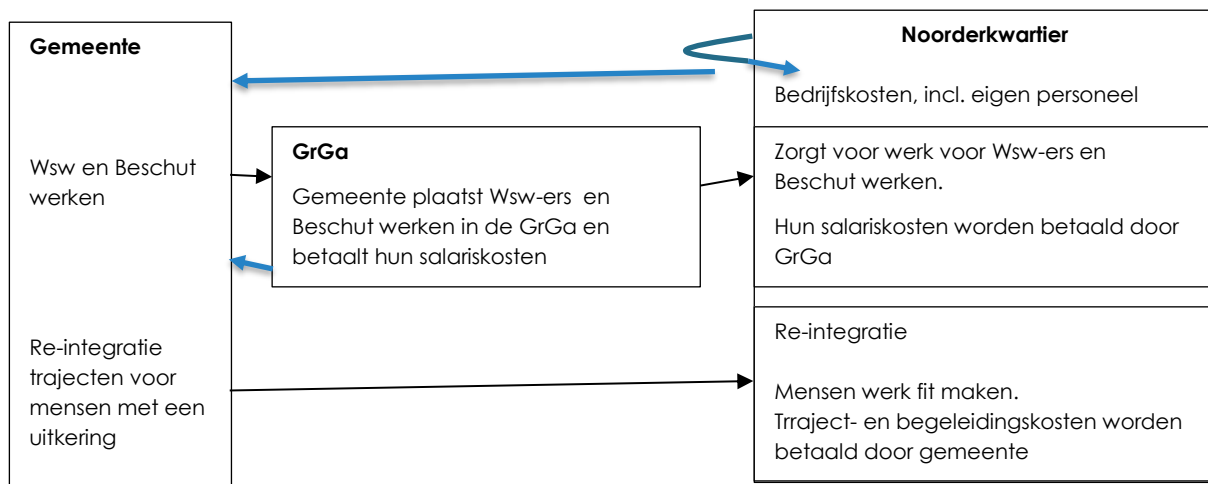
Nkw heeft meerdere productieafdelingen, zoals de Postbezorging, Cleanroom, Industrieel Centrum, Schoonmaak en Groenvoorziening. Deze afdelingen leveren producten aan de particuliere markt en genereren winst waarvan de bedrijfsvoeringskosten van Nkw betaald worden.

Het is voor de gemeenten daarom van groot belang dat de bedrijfsvoering van Nkw gezond blijft.

Een belangrijk risico daarin is de afbouw van de Wsw. Zoals gezegd is de toelating tot de Wsw per 1 januari 2015 beëindigd, het aantal mensen met een Wsw-dienstverband neemt dus af. Daardoor kan minder productie geleverd worden en dat zet druk op de bedrijfsvoering.

Om dit risico te verminderen kiest gemeente Schagen ervoor om aanvullende taken bij Nkw onder te brengen. Het gaat dan om re-integratie trajecten van mensen met een uitkering die naar betaald werk begeleid moeten worden. Mensen dus die werkzoekend zijn, maar geen arbeidsbeperking hebben die tot een indicatie Beschut werken leidt.

In schema ziet het er als volgt uit:

De zwarte pijlen in het overzicht geven de werkprocessen aan, dus mensen waar de gemeente verantwoordelijk voor is gaan naar de GrGa (Wsw en Beschut werken), waarna de GrGa hen te werk stelt bij Nkw. Mensen die naar de reguliere arbeidsmarkt kunnen, maar een grote afstand daartoe hebben volgen een re-integratietraject bij Nkw (naast andere aanbieders voor dit soort trajecten).

De blauwe pijlen geven aan dat een overschot op de Jaarrekening van de GrGa terugbetaald wordt aan de gemeente, dit waren immers onverschuldigde vergoedingen voor salariskosten van Wsw-ers en Beschut werkers.

Een winst van Nkw vloeit terug in het bedrijf of wordt uitgekeerd aan de gemeente als dividend. Dit wordt bepaald door de Raad van Commissarissen in afstemming met de aandeelhouder. De GrGa is enig aandeelhouder van Nkw N.V. De drie gemeenten in de GrGa stemmen dus gezamenlijk af wat het verzoek aan de RvC is met betrekking tot de winstbesteding van Nkw.

Als Nkw verlies heeft komt dat ten laste van de drie gemeenten.

Nico den Otter
augustus 2018